

ruky, nýbrž stačí kterékoliv faktické převzetí věci pachatelem následkem »důvěry k němu chované«; zjišťuje-li tedy rozsudek, že podkovy stěžovateli byly svěřeny, byť i je nebyl převzal formálně na základě inventáře, již proto, poněvadž byly ve skladišti, jehož správou obžalovaný byl pověřen; ježto věci, v tomto skladišti se nalézajících a jakýmkoli způsobem do něho se dostavších, nesměl ve vlastní prospěch použití, nýbrž měl povinnost, je dodatečně do inventáře zapsati a velitelství o tom oznámení učiniti, nelze po stránce objektivní ničeho namítati proti tomu, pokud soud činnost stěžovatelovu podřadil pod skutkovou podstatu zločinu zpronevěry. Nevyhledává se konečně ke skutkové povaze tohoto zločinu, by věc byla svěřena právě jejím vlastníkem; naopak dopouští se pachatel také zpronevěry, naložil-li s věcí, svěřenou mu za určitým účelem osobou jinou, způsobem, odporujícím smyslu odevzdatelovu; nezáleží proto na tom, zda byly podkovy erárním majetkem čili nic, neboť je na snadě, že věci, jichž původ na příklad teprve příslušným šetřením vojenských úřadů měl býti blíže vyšetřen, stejně jako jiné věci, náležející vojenskému eráru do vlastnictví, stěžovateli svěřeny byly, pokud je, jak zjištěno rozsudkem, následkem svého veřejného úřadu jako velitel skladiště převzal.

Stížnost není tedy po stránce objektivní odůvodněna; naproti tomu dlužno přisvědčiti jejím vývodům ve směru subjektivním. Ku zločinu zpronevěry vyhledává se po stránce subjektivní zlý úmysl, spočívající ve vědomí hmotné protiprávnosti zadržení nebo přivlastnění si svěřené věci. Rozsudek ovšem po stránce objektivní odůvodňuje obšírně odsuzující výrok, nezabývá se však ani slovem subjektivním zaviněním stěžovatele, a nestačí tu všeobecný a neurčitý obrat důvodů rozsudkových, že stěžovatel podkovy »zpronevěřil«. Stěžovatel se v trestním řízení zodpovídal, že podkovy v inventáři zapsány nebyly, že však je toho mínění, že ve skladišti již byly, když skladiště přebíral; že, ač opět se na to dotazoval, nemohl se dozvědět, odkud podkovy pocházejí, a že mu bylo vojínem sděleno, že byly doneseny ze Slovenska; že nahlíží nyní (totiž při hlavním přelíčení), že chybil, že si však svého času podkovy podržel, ježto je za erární majetek nepovažoval. Podle toho zdá se, že stěžovatel považoval podkovy za věc nikomu nenáležející a, že miní uplatňovati omyl skutkový, ježto se považoval za oprávněna, věcmi, do inventáře nezapsanými, jichž původ ani poptávkou zjistiti nemohl, libovolně naložiti Bude na soudu nalézacím, by se tímto zodpovídáním náležitě zabýval, a pak přesně zjistil, zda má po stránce subjektivní vyhledávané »vědomí hmotné protiprávnosti« za prokázáno.

Čís. 1836.

Zákon ze dne 12. srpna 1921, čís. 309 Sb. z. a n., proti útisku a na ochranu svobody ve shromážděních.

Stávka bankovních úředníků.

Pokud naléhání stávkujících na propuštění stávkokazů jest trestno dle zákona o útisku.

S hlediska skutkové podstaty přestupku dle §u 1 zákona stačí, zneužil-li pachatel k dosažení svého cíle již stávající tísň, jím za tím

účelem nevyvolané. Nezáleží na tom, zda ohrožený byl schopen tísní odolati; rozhoduje, zda situace byla objektivně způsobila ohrožování svobodu vůle osoby průměrné odolnosti.

I za stávky lze se dopustiti útisku hrozbou, způsobením jiné újmy, nebo vědomým využitím tísně.

Veřejný zájem o sobě není důvodem k odepření podmíněného odsouzení.

(Rozh. ze dne 17. prosince 1924, Kr I 806/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v České Lípě ze dne 15. září 1923, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými přestupkem podle §u 1 zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 309 sb. z. a n., vyhověl v zasedání neveřejném odvolání obžalovaných do výroku o nepodmíněném odsouzení, výrok ten zrušil a věc vrátil nalézacímu soudu, by o podmíněném odkladu výkonu trestu znovu pojednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Po formální stránce zmateční stížnosti, dovolávající se důvodu zmatečnosti dle §u 281 čís. 5 tr. ř., vytýkají rozsudku, že trpí vnitřními rozpory, pokud se týče, že uvádějí pro rozhodné okolnosti důvody nelogické, takže vlastně neuvádějí pro ně důvodů vůbec. V onom směru poukazuje stížnost Karla Sch-a jednak na zjištění důvodů rozhodovacích, že Dr. S., vida, že situace stává se kritickou, žádal dva vůdce dělníků a stávkující bankovních úředníků, by šli s ním zadním vchodem do banky, jednak na zjištění důvodů, že intervence Dra S-a »nestala se dobrovolně, nýbrž nuceně proti jeho vůli«, a dovozuje, že Dr. S., dal-li sám podnět k intervenci a žádal-li vůdce, by šli s ním, nemohl býti jimi k tomu donucen. I kdyby ho byla povážlivá situace nutila, by tak jednal, nemohl prý soud z toho souditi, že on nebo někdo jiný obžalovanými byli nuceni, kdyžť rozsudek vždy znovu zdůrazňuje, že nebylo spojitosti mezi obžalovanými a dělníky a že obžalovaní chovali se úplně trpně. Než stěžovatel přehlíží, že rozsudek netvrdí, že Dr. S. nebo někdo jiný byl obžalovanými nucen, nýbrž mluví důsledně zcela jasně o tom, že intervence Dra S-a stala se jen pod tlakem hrožící situace. Také tvrzení důvodů, že obžalovaní Sch. a S. Dra S-e přiměli k intervenci, není v rozporu se shora uvedeným zjištěním, neboť okolnost, že obžalovaní žádali Dra S-e, by šel s nimi k řediteli R-ovi, nevylučuje, že Dr. S. se podvolil k intervenci jen pod tlakem hroživé situace. Bezpodstatnou jest též výtku nedostatku důvodů pro výrok, že šlo o zneužívání tísně ředitele R-a, aby bezprávně bylo na něm vynuceno, by nestávkující úředníci zastavili práci. Stačí poukázat na zjištění rozsudku, že rozčilení a hroživé chování se demonstrantů proti R-ovi stále rostlo, že bankovní budovu obklíčili, chystající se do ní vniknouti, a že R. konečně deputaci přijal, a by se uvaroval násilností, jakož i na zjištění další, že dav byl obžalovaným, kteří se byli bezprostředně před demonstrací usnesli, že pošlou k R-ovi deputaci se žádostí o propuštění nestávkujících úředníků, toliko prostředkem

k dosažení jejich cíle a že obžalovaní, když demonstrace dosáhla svého vrcholu, minili, že svůj požadavek vzhledem k tísní hrozící R-ovi nyní určitě provedou. Tvzení stížnosti Sch-ovy, že s těmito okolnostmi, pokud se týče se závěrem, z nich vyvozeným, jsou prý v rozporu zjištění, že obžalovaní chovali se trpně a že mezi nimi a demonstranty nebylo spojitosti, že zástupce úřadu bezpečnosti Dr. S. přiměl R-a, aby deputaci přijal, že tento k tomu svolil teprve na další naléhání S-ovo, že Dr. S. obžalované žádal, by se deputace účastnili, a že konečně Dr. S. byl vůdcem deputace, lze vysvětliti jen tím, že stížnost libovolně a neprávem z těchto zjištění odvozuje, že úřední »žádost« S-ova, by obžalovaní účastnili se deputace, byla rozkazem, jehož neuposlechnutí by bylo bývalo trestným, že Dr. S. jako zástupce úřadu mocí zákona donutil R-a, by je přijal a že obžalovaní mluvili asi jen to, co jim úřad nařídil, aby mluvili.

Další výtky téhož stěžovatele pod rouškou zmatku čís. 5, jakož i vývody stížnosti Ondřeje S-y, dovolávající se téhož zmatku, uplatňují věcně zmatek čís. 9 a) Šu 281 tr. ř., jsou však rovněž tak, jako výtky, číselně též zmatek uplatňující, bezdůvodnými. Namítá-li zmáteční stížnost Sch-a, že rozsudek mluví jen o »žádosti« deputace, nikoliv o donucování a že R. žádost tu odmítl, a že z tohoplyne, že nebyl nucen a nebyl v tísní, k takovému donucení způsobilé, přehlíží, že právě onen způsob útisku, který se klade obžalovaným za vinu, dle zákona předpokládá, že pachatel sám na vůli třetí osoby nepůsobil, nýbrž že zneužil k dosažení svého cíle tísně již stávající, pachatelem za tím účelem nevyvolané. Útisk nestává se bezprávným proto, — jak stížnost Ondřeje S-y míní, — že onen nátlak byl způsoben pachatelem, nebo že pachatel »kritickou situaci« zavinil, nýbrž jedině proto, že pachatel využil psychického nebo fyzického tlaku již stávajícího a pachatelem za tím účelem nepřivoděného, by jím vynutil konání neb opomenutí, na něž nároku nemá. Jest tedy úplně lhostejno, zda Dr. S. obžalované žádal, by se účastnili deputace, nebo zda ředitele R-a přiměl k jejímu přijetí anebo zda obžalovaní přednesli svá přání více méně slušným způsobem. Rozhodným jest jedině, že obžalovaní věděli o tísní, R-ovi přímo hrozící, a že vědomě tísně té zneužili k tomu, by vynutili jí zastavení práce nestávajících úředníků, nač nároku neměli. Popírá-li stížnost Sch-ova, že nešlo o takovou tíseň, jelikož deputace nikoho nenutila a také niče nevyneutila, že svědek žádost za propuštění stávkokazů odmítl, ba odešel i jakékoli »vyjednávání«, povoluje jen rozhovor s deputací, přehlíží, že otázku, zda šlo o tíseň přímo R-ovi hrozící, nelze posuzovati s hlediska, zda R. byl schopen tísní té odolati, nýbrž, zda situace byla objektivně způsobilé ohrožovati svobodu vůle osoby průměrné odolnosti. Způsobilost tu rozsudek zjišťuje.

Skutková podstata přečinu dle Šu 1 zák. o útisku také nevyžaduje, jak již z doslovu jeho patrné, by bylo jednáním pachatelovým skutečně vynuceno konání neb opomenutí, jehož se pachatel domáhal. Namítá-li konečně stížnost, že obžalovaní nežádali za zastavení práce nebo propuštění stávkokazů, že jednali na úřední příkaz a proto z neodolatelého donucení, neprovádějí dovolávaného zmatku rázu hmotněprávního, nevycházejíce, jak toho vyžaduje zásada Šu 288 čís. 3 tr. ř., ze

skutkového děje, nalézacím soudem zjištěného. Rozsudek v důvodech vychází jen z předpokladu, že obžalovaní na R-ovi žádali, což také ostatně doznali, by stávkokaze propustil, nebo práci jejich zastavil, nýbrž také zjišťuje, že Dr. S. deputaci vedl k R-ovi, aby tím dav uklidnil, nikoli však aby obžalovaní na R-ovi žádali, by práci nestávkujících úředníků zastavil.

Zmateční stížnost Karla Sch-a poukazuje ještě na ustanovení druhého odstavce §u 1 zákona o útisku, který prý výslovně vylučuje stávku a výluky z dosahu zákona; poněvadž tehdy byla stávka, nelze prý zákona o útisku použít. Že tato námitka jest zcela bezpodstatnou, plyne z doslovu zákona. Tento nepraví nic jiného, než že stávka a výluka nejsou újmou ve smyslu §u 1 zák. o útisku, nevylučuje však, že lze se dopustiti za stávky útisku hrozbou nebo způsobením jiné újmy, nebo vědomým využitkováním tísně.

Nalézací soud odůvodnil výrok o nepřiznání podmíněného odkladu trestu u obou obžalovaných poukazem na veřejný zájem, jenž prý v tomto případě vyžaduje výkon trestu, aniž se v této příčině zabýval chováním se obžalovaných před činem a povahou činu se stanoviska subjektivního. Ježto veřejný zájem sám o sobě, pokud nejde o přečiny a přestupky dle zákona na ochranu republiky (§ 35) nebo dle zákona o trestání válečné lichvy (§ 16 třetí odstavec) k odepření podmíněného odsouzení nestačí, bylo napadené výroky zrušiti a nalézacímu soudu uložiti, by o otázce podmíněného odsouzení obžalovaných ve veřejném sezení ve smyslu §u 7 odstavce druhý zák. ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n. znovu jednal a rozhodl, přihlížeje k chování se obžalovaných před činem a k povaze činu po subjektivní stránce.

Čís. 1837.

K pojmu »nastrojení« (§ 5 tr. zák.) se nevyžaduje, by návodce zlý skutek, k jehož spáchání směřuje jeho vůle a jeho působení na pachatele, určoval do všech podrobností, zejména pokud jde o jeho předmět, rozsah, místo a čas; stačí i všeobecné vybídnutí k trestné činnosti určitého druhu.

(Rozh. ze dne 17. prosince 1924, Zm II 419/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 16. května 1924, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem spoluviny na krádeži podle §§u 5, 171, 173, 174 II. a), c) tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost přehlíží, že sledování a docílení vlastního prospěchu není pojmovým znakem spoluviny na trestném činu vůbec a na deliktech proti bezpečnosti majetku, zejména na krádeži zvlášť. Stačíť k zákonnému pojmu spoluviny ve smyslu §u 5 tr. zák., jmenovitě pokud jde o nastrojení zlého skutku, takové působení na pachatele, jímž jeho